

Judecătoria Cahul, Sediul Central (Cahul)
Cahul | str. M.Frunze 62
Tel.:(299) 2-46-82; E-mail: jch@justice.md

Scrisoare de expediere a actului judecătoresc

Data: 23.12.2024

Nr. Dosar: 1-24010084-15-1-24012024

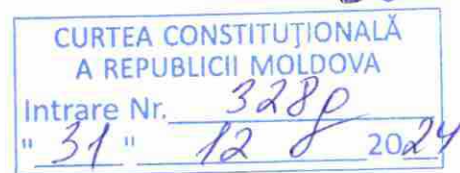
☒ Curtea Constituțională	Curtea Constituțională	Adresa municipiul Chișinău str. A. Lăpușeanu 28
--	------------------------	---

Prin prezenta, Judecătoria Cahul, Sediul Central, Vă expediază copia încheierii din 23.12.2024 pe cauza penală, nr. 1-24010084-15-1-24012024, Articolul 332. Falsul în acte publice.

Atenție! Prezentul document conține date cu caracter personal. Distribuirea, prelucrarea și utilizarea acestora contrar prevederilor Legii nr.133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal constituie o faptă sancționabilă în conformitate cu normele legale aplicabile.

Anexă: copia încheierii din 23.12.2024 și 2 Sesizări privind excepția de necostituționalitate

Judecător: Inga Gorlenco

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

**SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
prezentată în conformitate cu art.135 alin.(l) lit.a) și g) din Constituție**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate.

A.1. Persoană fizică:

A.2. Reprezentant:

Avocat DANDEȘ VEACESLAV

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun.

B.1. La data de 24 ianuarie 2024 judecătoria Cahul, Sediul Central a recepționat pentru examinare cauza penală de învinuire a lui A.P. și D.A. în baza art.332 alin.(1) Codul penal.

În ședința de judecată din 12.02.2024 partea apărării a constatat, că de către instanța de judecată, în mod unilateral în afara ședinței de judecată, fără a pune în discuție cu părțile procesului întrebarea dată și cel mai important în lipsa lui D.A. a dispus prin încheiere motivată atragerea în proces în apărarea lui D.A. a unui apărător conform regulilor CNAJGS.

D.A. a făcut cunoștință cu încheierea motivată, și a constatat că instanța în mod direct și subiectiv la lipsit pe acesta de dreptul la apărare de avocatul ales, cu solicitarea numirii unui avocat conform regulilor CNAJGS, însă nici într-un fel nu a motivat, soluția s-a în contrapunere A.P. care astfel, a rămas să fie apărat de avocatul ales.

D.A. a depus cerere de recuzare, care în fapt a fost întemeiată pe proba acestei acțiuni și încheieri neîntemeiate și ilegale ale judecătorului, adică pe soluția s-a subiectivă și părtinitoare față de el deoarece prin aceasta i se crează o bănuială rezonabilă, că instanța s-a implicat în dreptul său la apărare în mod arbitrar, și astfel în temeiul art.33 alin.(2) pct.6) CPP are o bănuială rezonabilă despre deja subiectivitatea și acțiunile de rea – credință a instanței față de el și apărătorul său.

Cererea de recuzare a fost respinsă, prin simpla și abstracta expunere că nu au fost prezentate probe.

B.2. În ședința din 09.07.2024 A.P. și D.A. au depus cerere de recuzare a judecătorului Inga Gorlenco.

În fapt cererea de recuzare, a fost motivată, de actele, acțiunile și comportamentul președintelui ședinței din 05 iulie 2024, care la cererea lui A.P. de ai acorda un alt avocat, deoarece strategia lui de apărare este diferită cu avocatul Saitarlî Natalia, și astfel, nu mai pot fi apărat de aceasta. Dna avocat Saitarlî Natalia în cadrul ședinței de judecată din 05 iulie 2024, a confirmat acest aspect juridic de procedură și a expus imposibilitatea continuării participării pe caz, din motivele date a diferenței de opinii pe marginea modalității de apărare a mea, adică Dna Saitarlî Natalia a explicat și mai simlu că nu poate participa în continuare în apărarea mea, deoarece nu are o legătură cu clientul.

Cu toate acestea, instanța de judecată, a acordat întrebări ilegale și nepermise, și anume a întreat în ce constă divergențele strategiei de apărare, la ce atît eu cît și Dna Saitarlî Natalia, iam explicat instanței, că aceasta este o informație confidențială și nu poate fi expusă.

În rezultatul examinării cererii, instanța a expus protocolar că se respinge cererea, din motiv că avocatul este desemnat de CNAJGS și este obligat să lucreze, că avocatul este avocat și este competent, și că nu au fost prezentate instanței divergențele de poziții dintre avocat și client. Mai mult ca atît instanța a expus că am avut timp suficient ami angaja un alt avocat, și astfel, cauza continuă cu avocatul desemnat Saitarlî Natalia.

În drept, cererea a fost întemeiată, în baza art.33 alin.(2) pct.5), 6) CPP.

Cererea fiind motivată de subiectivitatea judecătorului, și anume, că:
”Dovedirea lipsei de imparțialitate în viziunea testului obiectiv se raportează la fapte concrete prin care judecătorul creează în mod nejustificat o situație favorabilă uneia dintre părți.

De asemenea a fost motivat, că dacă în cazul analizei imparțialității sub aspect subiectiv este necesară o privire atentă asupra conduitei umane a judecătorului, reacțiile și replicile acestuia, ostilitatea față de o parte, reproșurile sau afirmațiile acestuia pe parcursul procedurii judiciare, sub aspectul analizei obiective a imparțialității este necesar a se analiza conduita procesuală a judecătorului, respectiv deciziile pe care le ia cu privire la rezolvarea unor incidente de natură procedurală sau limitarea posibilității unei părți în a își susține cauza, raportat la cenzurarea nejustificată a probelor propuse, apărărilor sau concluziilor acesteia.

Imparțialitatea personală a judecătorului este reprodusă și în enunțarea Principiilor de la Bangalore privind conduita judiciară, prin care se statuează faptul că „Judecătorul își va exercita îndatoririle judiciare fără favoruri, subiectivism și prejudecăți”. În același act se prevede faptul că „judecătorul se va strădui să adopte o conduită, atît în instanță, cât și în afara acesteia, care să mențină și să întărească încrederea publicului, a juriștilor și a justițiabililor în

imparțialitatea judecătorului și a corpului judiciar”.”

Cererea de recuzare a fost respinsă, prin simpla și abstracta expunere că nu au fost prezentate probe.

B.3. În ședința de judecată din 09 decembrie 2024, D.A. a depus cerere de recuzare președintelui ședinței Inga Gorlenco.

În fapt, s-a invocat că în cadrul ședinței de judecată din 04 decembrie 2024, instanța a dispus următoarele (citez conform înregistrării audio a ședinței de judecată și a procesului verbal al ședinței):

”Pentru data de 09.12.2024 instanța va dispune examinarea cererii cu privire la numirea expertizei și audierea inculpaților. În cazul în care inculpații pe 09 decembrie nu se prezintă instanța va constata despre eschivarea de prezentare în cadrul instanței de judecată și va pune în discuție continuarea examinării cauzei penale”.

Iar în ședința din 09 decembrie 2024, instanța a examinat cererea cu privire la numirea expertizei, și **după o deliberare de 1 (una) minută** a expus respingerea cererii de efectuare a expertizei, **și imediat a menționat că trecem la audierea inculpaților**, ceea ce a demonstrat lipsa de obiectivitate. În drept, cererea a fost întemeiată în baza art. 33 alin.(2), pct. 6) Cod de procedură penală.

Și iar imediat în ședința de judecată din 09 decembrie 2024 instanța a expus, că cererea de recuzare conform art.34 alin.(5) CPP, se anexează la materialele cauzei, fără a fi remisă secției de evidență pentru repartizare și examinare.

C. OBIECTUL SESIZĂRII

Obiectul sesizării îl constituie sintagmele de la art.34 alin.(5) CPP:

”Dacă constată că cererea de recuzare se înaintează în mod repetat pentru aceleași motive cu rea-credință sau în mod abuziv cu scopul de a tergiversa procesul, de a deruta judecata sau din alte intenții răuvoitoare, ...”, pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acestora.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție.

Articolul 20 Accesul la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...] (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

E. Argumentarea pretensei încălcării a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

Considerăm că această prevedere, atât privită individual pe fiecare sintagmă cât și în cumul, este constituită din noțiuni generice, ce nu pot fi definite, și astfel, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din Constituție [principiul legalității incriminării], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii procesual penale] în coraport cu prevederile art.54 alin.(4) din Constituție – că orice restrângere a unui drept trebuie să fie proporțională cu situația ca a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului.

În jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi.

Jurisprudența națională în materie de procedură penală nu a dezvoltat pentru sintagmele menționate de la art.34 alin.(5) Codul de procedură penală, un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și prin urmare, articolul 34 alin. (5) din Codul de procedură penală este susceptibil de o interpretare extensivă defavorabilă subiectului procesului penal care invocă o cerere de recuzare, ceea ce implică necesitatea verificării caracterului cert al acestei norme.

Așadar, în lipsa unor repere fixe, concrete și precis determinabile, inclusiv normativ, față de sintagmele: ”în mod repetat”, ”pentru aceleași motive”, ”cu rea-credință”, ”în

mod abuziv”, ”cu scopul de a tergiversa procesul” ”a deruta judecata” ”din alte intenții răuvoitoare”, nu există care-va criterii sau condiționalități de procedură care să acorde oricărui subiect procesual înțelegerea care sunt regulile de procedură impuse de legiuitor ca o cerere de recuzare să fie examinată.

De remarcat, că norma de la art.34 alin.(5) CPP, începe cu sintagma ”dacă constată”, ceea ce instituie anume și exclusiv dreptul instanței de a verifica și aprecia cererea de recuzare, sub aspectul că este repetată sau nu.

Drept consecință, legiuitorul admite situații de depunere întemeiată a unei cereri de recuzare chiar fiind a doua sau chiar a treia la număr (fără limite) pe aceeași cauză, și care urmează a fi transmisă pentru examinare, însă admite și situații când instanța constată caracterul repetat, și nu transmite cererea de recuzate pentru examinare.

Sintagma ”pentru aceleași motive” este de asemenea neclară și abstractă, ori nu este clar, despre care tipuri de motive se are în vedere: de fapt, sau de drept.

Motivele de drept sunt exprese și strict și limitativ reglementate, și astfel, se repetă și pot exista ori de câte ori, corespund circumstanțelor faptice la care se face referire, și drept consecință motivele de drept nu pot constitui criteriu de verificare a caracterului repetat.

Astfel, examinarea sau neexaminarea cererii de recuzare se face exclusiv la discreția instanței care judecă cauza iar justițiabilul se află într-o stare de insecuritate juridică, ori chiar dacă circumstanțele faptice sunt indicate altele decât cele indicate în cererea (cererile) anterioară, instanța printr-o simplă constatare protocolară în mod arbitrar poate lipsa partea solicitantă de dreptul de examinare a cererii sale de recuzare.

În acest sens se preconfigurează concluzia bază că pe de o parte normele de procedură penală nici într-un fel nu explică conținutul sintagmelor de la art.34 alin.(5) CPP, iar pe de altă parte interpretarea acestor norme de către instanțele de judecată în practica lor judiciară este imposibilă deoarece nu există care-va repere legale, și criterii și condiții clare pentru declararea sau nedeclararea cererii de recuzare repetată.

Din cele indicate supra cu privire la regulile de asigurare a principiului legalității, a clarității și previzibilității normelor legale, având în vedere incertitudinea semnificațiilor acestor sintagme destinatarul normei de procedură nu poate cunoaște care sunt limitele de admisibilitate față de caracterul repetat al unei cereri de recuzare, astfel, încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător, în condițiile în care însuși legiuitorul a stabilit discreția instanței de constatare a caracterului repetat fără a stabili norme explicative concrete în acest sens, iar pe de altă parte însuși legiuitorul a reglementat totuși dreptul garantat de a depune mai multe cereri de recuzare pe aceeași cauză fără a asigura aplicabilitatea reală a acestei norme, circumstanțe care fac practic imposibil aplicabilitatea institutului procesual al recuzării în cazul depunerii în aceeași cauză a mai mult de două cereri de recuzare,

ingerință care nu respectă garanțiile constituționale prevăzute de art.54 alin.(4) din Constituție – că orice restrângere a unui drept trebuie să fie proporțională cu situația ca a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului.

Considerăm, că existența acestei norme de procedură (în redacția actuală), impuse în idea de exclude nenumăratele cereri de recuzare, a creat și mai multe neclarități la acest capitol, care sunt un risc de sancționare la CEDO.

Conform explicațiilor practicii CEDO cu privire la aplicarea institutului procesual al recuzării sau abținerii judecătorului în cazul de exemplu a bănuielii rezonabile de imparțialitate, este deja bine statuat, că:

Judecătorul desemnat să judece o cauză penală trebuie să mențină o atitudine imparțială față de toți participanții la proces. Art.15 al legii nr.544/1995, statuează faptul că judecătorii sunt obligați să fie imparțiali.

Imparțialitatea judecătorului este privită ca un drept fundamental, garant al dreptului la un proces echitabil, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoră să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății.”

În interpretarea aplicării acestui articol, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat de-a lungul timpului o serie de decizii ce oferă repere concrete privind modalitatea de interpretare a cauzelor ce pot conduce la concluzia unei lipse de imparțialitate a unui magistrat.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, imparțialitatea denotă, în mod normal, lipsa prejudecății sau a părtinirii. Existența imparțialității trebuie determinată după un criteriu subiectiv, prin care să se țină seama de comportamentul și convingerile personale ale unui anumit judecător, cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dovedit prejudecăți sau părtinire într-o cauză dată; și de asemenea, conform unui criteriu obiectiv, adică stabilind dacă tribunalul însuși și, între altele, componența sa, oferă suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă privind imparțialitatea sa.

În cele mai multe din cauzele relevante, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului s-a concentrat pe criteriul obiectiv. Totuși, ea a remarcat că nu există o diferență notabilă între imparțialitatea subiectivă și cea obiectivă, întrucât conduita unui judecător poate suscita nu numai îndoilei obiective privind imparțialitatea din perspectiva unui observator exterior (criteriul obiectiv), ci poate duce până la chestiuni ce țin de convingerile sale personale (criteriul subiectiv).

Astfel, independența și imparțialitatea judecătorului este o „valență”

importantă a dreptului la un proces echitabil, întrucât nerespectarea acestei cerințe necesare prevăzute de Convenție ar constitui încălcarea dreptului la accesul liber la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil, atât prin prisma prevederilor legislației interne, cât și prin prisma Convenției.

Pentru buna aplicare a art. 6 § 1 din Convenție, existența imparțialității se stabilește pe baza unui test subiectiv, în cadrul căruia se analizează convingerile personale și comportamentul unui judecător - cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dat dovadă de prejudecăți personale sau de părtinire într-o cauză; de asemenea, testul obiectiv verifică dacă instanța și, între alte aspecte, compunerea acesteia, prezintă suficiente garanții pentru eliminarea oricărei îndoieli legitime în legătură cu imparțialitatea acesteia (Micallef vs. Malta [MC], 15 octombrie 2009, § 93).

Imparțialitatea judecătorului se apreciază atât conform unei abordări subiective, care ia în considerare convingerile personale sau interesele judecătorului într-o cauză, cât și conform unui test obiectiv, care stabilește dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a exclude vreo îndoială motivată din acest punct de vedere (cauza Demicoli v. Malta, nr. 13057/87, hotărâre din 27 august 1991, p.40).

Într-o societate democratică, instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor, inclusiv inculpaților.

Prin urmare, trebuie recuzat orice judecător despre care există o temere legitimă privind lipsa de imparțialitate (Castillo Algar împotriva Spaniei, pct. 45).

Trebuie să se țină seama și de considerente cu caracter organic (Piersack împotriva Belgiei, pct. 30 lit. d). Existența unor proceduri naționale care să asigure imparțialitatea, și anume a unor norme în materie de recuzare a judecătorilor, reprezintă un factor relevant. Astfel de norme exprimă preocuparea legiuitorului național de a înlătura orice îndoială rezonabilă cu privire la imparțialitatea judecătorului sau a instanței în cauză și reprezintă o încercare de a asigura imparțialitatea prin eliminarea cauzei îndoielilor în materie.

În plus, față de garantarea unei lipse reale a caracterului părtinitor, acestea au drept scop să elimine orice aparență de parțialitate și astfel să consolideze încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (Micallef împotriva Maltei (MC), pct. 99; Meznaric împotriva Croației, pct. 27; Harabin împotriva Slovaciei, pct. 132).

Curtea va lua aceste norme în considerare atunci când evaluează dacă instanța a fost imparțială și, în special, dacă temerile reclamantului sunt justificate în mod obiectiv (Pfeifer și Plankl împotriva Austriei, pct. 6; Oberschlick împotriva Austriei, pct. 50; și, mutatis mutandis, Pescador Valero împotriva Spaniei, pct. 24-29).

Curtea Constituțională al R. Moldova statuează că liberul acces la justiție

semnifică faptul că orice persoană se poate adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor sale legitime, iar nu faptul că acest drept nu poate fi supus niciunei condiționări.

Astfel, Curtea Constituțională menționează că, prin prisma art. 6 par.1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit (Ashingdane v. Regatul Unit, hotărârea din 28 mai 1985, Buijen v. Germania, hotărârea din 1 aprilie 2010). Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conținutului acestui drept, există loc pentru restrângeri aduse implicit. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrângă dreptul de acces într-atât, încât să fie atinsă însăși substanța sa.

Cu referire la apariția circumstanțelor de incompatibilitate al participării judecătorului în cadrul procesului penal, Curtea Constituțională (DCC62/2016 54 din 19.09.2016) menționează că, în cazul în care se atestă una din situațiile de incompatibilitate stabilite la art.33 alin. (2) CPP, judecătorul este obligat să se abțină de la soluționarea cauzei deduse spre examinare sau poate fi recuzat de către părțile la proces. În virtutea prevederilor legale, în ipoteza existenței cazurilor de incompatibilitate, judecătorul are obligația, iar nu facultatea, să se abțină. Totodată, obligației judecătorului de a se abține îi corespunde dreptul părții de a-l recuza pe acesta.

În acest scop, art. 6 impune necesitatea imparțialității unui tribunal. Curtea face diferență dintre o abordare subiectivă, care încearcă să constate convingerea sau interesul personal al unui anumit judecător într-un caz particular, și o abordare obiectivă, care determină dacă acesta a oferit suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (Grievés v. Regatul Unit [MC], nr. 57067/00, § 69, CEDO 2003-XII (extrase); Kyprianou, precitată, § 118; Morice v. Franța [MC], nr. 29369/10, § 73, CEDO 2015, cu referințe ulterioare, și Ramos Nunes de Carvalho e Sa v. Portugalia [MC], nr. 55391/13 și altele două, § 145, 6 noiembrie 2018).

În acest sens, chiar și aparențele pot avea o anumită importanță sau, cu alte cuvinte, Justiția nu trebuie doar făcută, ci trebuie să se vadă că s-a făcut” (De Cubber v. Belgia, 26 octombrie 1984, § 26, seria A nr. 86 și Ramos Nunes de Carvalho e Sa, precitată supra, § 147). Astfel, în cazul unei îndoieli legitime cu privire la imparțialitatea judecătorului, acesta trebuie să se retragă (Castillo Algar v. Spania, 28 octombrie 1998, § 45, Rapoarte de hotărâri și decizii 1998-VIII, și Micallef v. Malta [MC], nr. 17056/06, § 98, CEDO 2009).

Aceste explicații, clar denotă dreptul de a face o cerere de recuzare ori de câte ori partea în proces, constată o abordare subiectivă și părtinitoare a judecătorului, însă norma de la art.34 alin.(5) CPP, fac imposibil depunerea unei cereri de recuzare noi, deoarece, nu există nici un mecanism procedural de verificare, apreciere și constatare a cererii ca fiind una noua sau una repetată,

adică norma dată este una neclară, imprevizibilă și inaplicabilă, ceea ce încalcă normele constituționale precitate.

Respectiv într-un proces penal, în ipoteză, dacă un participant la proces în fiecare ședință de judecată manifestă un comportament subiectiv, jignitor, de ofensare, de supremație față de alt participant la proces sau față de instanță, acesta poate fi sancționat de instanță de fiecare dată prin amendă sau înlăturare din proces, iar dacă în ipoteză instanța în fiecare ședință exprimă soluții, prin încheieri protocolare, sau încheieri motivate, sau prin expresii sau adresări subiective la părțile procesului, poate fi invocată recuzarea doar o singură dată, căci celelalte vor fi recunoscute repetate, doar din simplul motiv că așa va considera același judecător recuzat.

F. Lista documentelor relevante.

La caz, sunt relevante toate materialele cauzei penale care includ toate cererile părții apărării, toate procesele verbale ale ședințelor de judecată, și toate expunerile și soluțiile judecătorești, inclusiv nemijlocit cererile de recuzare și modalitatea de examinare – neexaminare a acestora.

Totodată ținem să menționăm și facem referire la explicațiile Curții Constituționale din Decizia nr. 107 din 5 septembrie 2024 de inadmisibilitate a sesizării nr. 37g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 34 alin. (5) din Codul de procedură penală, unde la pct.21 se indică:

”În acest context, Curtea a menționat că la examinarea admisibilității în principiu a cererii de recuzare instanța de judecată este limitată la a examina doar dacă anterior nu a mai fost formulată o altă cerere de recuzare, în privința sa, pentru același caz de incompatibilitate, cu aceleași motive de fapt și de drept. La examinarea admisibilității cererii de recuzare, judecătorul față de care a fost formulată cererea de recuzare nu examinează fondul cererii și nu are posibilitatea de a respinge cererea cu motivarea că aceasta este nefondată sau în mod vădit nefondată, deoarece este obligat să respecte principiul nemo iudex in causa sua (nimeni nu este judecător în propriul său proces). În cazul în care cererea de recuzare conține motive și argumente noi, instanța de judecată are obligația de a o trimite completului competent în vederea soluționării, potrivit articolului 35 din Codul de procedură penală (a se vedea DCC nr. 163 din 14 decembrie 2018, §§ 19-21).

Însă, cum practic este posibil să excludem repetarea motivelor de drept, dacă ele sunt exprese și limitative, și cum în practică se interpretează și care sunt criteriile clare care explică și diferențiază ce înseamnă ”aceleași motive de fapt” sau ” motive si argumente noi”, dacă în practica judiciară nu există o claritate în acest sens, cum nici Curtea Constituțională nu a realizat interpretări explicative, și astfel, sesizarea dată este una nouă, bazată pe argumente și temeuri care anterior nu au făcut obiectul examinării din partea Curții Constituționale, ori Decizia nr. 107 din 5

septembrie 2024 s-a axat pe sesizarea că ”norma contestată contravine principiului nemo iudex in causa sua (nimeni nu poate fi judecător în propria cauză), iar judecătorul împotriva căruia a fost înaintată cererea de recuzare nu a respectat acest principiu”, pe când sesizarea dată este motivată de caracterul neclar, și imprevizibil al acelei norme de procedură penală față de sintagmele sus enunțate.

Verificarea constituționalității normei contestate este de competența exclusivă a Curții Constituționale și nu poate fi lăsată la latitudinea interpretărilor din partea instanțelor de judecată, deoarece problema ridicată, ține nu doar de simpla neclaritate a legii procesual penale, dar de incertitudine totală, în condițiile reglementării abstracte și alogice a unui astfel de mecanism procesual de investire cu drept procesual de constatare din partea instanței față de o cerere de recuzare, ca fiind una nouă sau una repetată, fără criterii și condiții clare de admisibilitate, care să reglementeze modalitatea de realizare și limitele dreptului de recuzare repetată în aceeași cauză penală.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării.

Declar pe propria onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

Cahul, 17 decembrie 2024

Avocat, apărător Dandeu Veaceslav

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Dandeu Veaceslav', is written over the typed name. The signature is fluid and cursive, with a large initial 'D'.

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

**SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
prezentată în conformitate cu art.135 alin.(l) lit.a) și g) din Constituție**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate.

A.1. Persoană fizică:

Armanu Pavel
raionul Taraclia, sat.Albota de Jos.

A.2. Reprezentant:

Avocat CIUDIN VITALIE
Mun. Cahul, str. C.Negruzzi 125, ap.41
067137666

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun.

B.1. La data de 24 ianuarie 2024 judecătoria Cahul, Sediul Central a recepționat pentru examinare cauza penală de învinuire a lui A.P. și D.A. în baza art.332 alin.(1) Codul penal.

În ședința din 09.07.2024 A.P. a depus cerere de recuzare a judecătorului Inga Gorlenco.

În fapt cererea de recuzare, a fost motivată, de actele, acțiunile și comportamentul președintelui ședinței din 05 iulie 2024, care la cererea lui A.P. de ai acorda un alt avocat, deoarece strategia lui de apărare este diferită cu avocatul Saitarlî Natalia, și astfel, nu mai pot fi apărat de aceasta.

Dna avocat Saitarlî Natalia în cadrul ședinței de judecată din 05 iulie 2024, a confirmat acest aspect juridic de procedură și a expus imposibilitatea continuării participării pe caz, din motivele date a diferenței de opinii pe marginea modalității de apărare a mea, adică Dna Saitarlî Natalia a explicat și mai simlu că nu poate participa în continuare în apărarea mea, deoarece nu are o legătură cu clientul.

Cu toate acestea, instanța de judecată, a acordat întrebări ilegale și nepermise, și anume a întreat în ce constă divergențele strategiei de apărare, la ce atît eu cît și Dna Saitarlî Natalia, i-am explicat instanței, că aceasta este o informație confidențială și nu poate fi expusă.

În rezultatul examinării cererii, instanța a expus protocolar că se respinge cererea, din motiv că avocatul este desemnat de CNAJGS și este obligat să lucreze, că avocatul este avocat și este competent, și că nu au fost prezentate

instanței divergențele de poziții dintre avocat și client. Mai mult ca atât instanța a expus că am avut timp suficient a-mi angaja un alt avocat, și astfel, cauza continuă cu avocatul desemnat Saitarî Natalia.

În drept, cererea a fost întemeiată, în baza art.33 alin.(2) pct.5), 6) CPP. Cererea fiind motivată de subiectivitatea judecătorului, și anume, că: ”Dovedirea lipsei de imparțialitate în viziunea testului obiectiv se raportează la fapte concrete prin care judecătorul creează în mod nejustificat o situație favorabilă uneia dintre părți.

Astfel, dacă în cazul analizei imparțialității sub aspect subiectiv este necesară o privire atentă asupra conduitei umane a judecătorului, reacțiile și replicile acestuia, ostilitatea față de o parte, reproșurile sau afirmațiile acestuia pe parcursul procedurii judiciare, sub aspectul analizei obiective a imparțialității este necesar a se analiza conduita procesuală a judecătorului, respectiv deciziile pe care le ia cu privire la rezolvarea unor incidente de natură procedurală sau limitarea posibilității unei părți în a își susține cauza, raportat la cenzurarea nejustificată a probelor propuse, apărărilor sau concluziilor acesteia.

Imparțialitatea personală a judecătorului este reprodusă și în enunțarea Principiilor de la Bangalore privind conduita judiciară, prin care se statuează faptul că „Judecătorul își va exercita îndatoririle judiciare fără favoruri, subiectivism și prejudecăți”. În același act se prevede faptul că „judecătorul se va strădui să adopte o conduită, atât în instanță, cât și în afara acesteia, care să mențină și să întărească încrederea publicului, a juriștilor și a justițiabililor în imparțialitatea judecătorului și a corpului judiciar”.

Cererea de recuzare a fost respinsă.

B.2. În ședința de judecată din 19 noiembrie 2024, A.P. a depus cerere de recuzare președintelui ședinței Inga Gorlenko.

În fapt, s-a invocat faptul că instanța a limitat dreptul numitului A.P. și apărătorului acestuia de a participa efectiv la audierea martorilor acuzării, prin respingerea în ședința de judecată din 15.11.2024 a cererii numitului A.P. din 15.11.2024 de a audia cu participarea sa a martorului Lazarev L., audiat în ședința de judecată în lipsa acestuia, precum și respingerea cererii subsemnatului din 15.11.2024 ce am intervenit în calitate de apărător ales al numitului A.P. la data de 11.11.2024, privind audierea suplimentară a martorului Mîță Gheorghe și soției acestuia după obținerea datelor de identitate acestuia în urma audierii suplimentare a martorului Mîță Gheorghe, precum și din aceleași considerente și audierea suplimentară a martorului Lazarev L.

2

Cererea apărătorului a fost întemeiată pe prevederile art. 375/1 și art. 322 alin.(6) cod de procedură penală

Anume, anterior în cadrul cercetării judecătorești, a fost audiat în calitate de martor numitul Lazarev Leonid, în ședința de judecată din data de 07.10.2024, în lipsa inculpatului A.P. deși instanța nu a decis examinarea cauzei în lipsa acestuia. Audierea acestuia martor a fost efectuată în lipsa inculpatului Armanu Pavel, respectiv, acesta era și este în drept de a asista la audierea acestuia și de a-i pune nemijlocit întrebări. Și chiar instanța în ședința de judecată din 07.10.2024, a menționat că inculpatul Armanu Pavel are dreptul și posibilitatea de a cerere de a da întrebări suplimentare martorului și respectiv de a obține audierea acestuia cu participarea sa pentru a-i da întrebările ce se impun.

Or, inculpatul are dreptul să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzări.

Și este vorba de dreptul inculpatului de a participa efectiv la administrarea probelor, de a fi de față, și a apărătorului ales de a solicita administrarea unor probe, drepturi prevăzute expres de lege și CEDO.

În drept, cererea de recuzare a fost întemeiată în baza art. 33 alin.(2), pct. 6) Cod de procedură penală.

Cererea de recuzare a fost respinsă.

B.3. În ședința de judecată din 09 decembrie 2024, A.P. a depus cerere de recuzare președintelui ședinței Inga Gurlenco.

În fapt, s-a invocat că în cadrul ședinței de judecată din 04 decembrie 2024, instanța a dispus următoarele: **”Pentru data de 09.12.2024 instanța va dispune examinarea cererii cu privire la numirea expertizei și audierea inculpaților.** În cazul în care inculpații pe 09 decembrie nu se prezintă instanța va constata despre eschivarea de prezentare în cadrul instanței de judecată și va pune în discuție continuarea examinării cauzei penale”.

Iar în ședința din 09 decembrie 2024, instanța a expus respingerea cererii de efectuare a expertizei și audierea inculpaților, ceea ce a demonstrat lipsa de obiectivitate. Durata deliberării instanței asupra cererii de efectuare a expertizei judiciare suplimentare, a durat 2 (două) minute, iar încheierea de respingere a cererii de efectuare a expertizei, a fost înmănată subsemnatului doar în data de 17.12.2024, orele 11.44 minute.

În drept, cererea a fost întemeiată în baza art. 33 alin.(2), pct. 6) Cod de procedură penală.

În ședința de judecată din 09 decembrie 2024 instanța a expus, că cererea

de recuzare conform art.34 alin.(5) CPP, se consideră repetată și se anexează la materialele cauzei, fără a fi remisă secției de evidență pentru repartizare și examinare.

C. OBIECTUL SESIZĂRII

Obiectul sesizării îl constituie sintagmele de la art.34 alin.(5) CPP:

”Dacă constată că cererea de recuzare se înaintează în mod repetat pentru aceleași motive cu rea-credință sau în mod abuziv cu scopul de a tergiversa procesul, de a deruta judecata sau din alte intenții răuvoitoare, ...”, pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acestora.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție.

Articolul 20 Accesul la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...] (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

Considerăm că această prevedere, atât privită individual pe fiecare sintagmă, cât și în cumul, este constituită din noțiuni generice, ce nu pot fi definite, și astfel, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din Constituție [principiul legalității incriminării], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii procesual penale].

În jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi.

Jurisprudența națională în materie de procedură penală nu a dezvoltat pentru sintagmele menționate de la art.34 alin.(5) Codul de procedură penală, un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și prin urmare, articolul 34 alin. (5) din Codul de procedură penală este susceptibil de o interpretare extensivă defavorabilă subiectului procesului penal care invocă o cerere de recuzare, ceea ce implică necesitatea verificării caracterului cert al acestei norme.

Așadar, în lipsa unor repere fixe, concrete și precis determinabile, inclusiv normativ, față de sintagmele: "în mod repetat", "pentru aceleași motive", "cu rea-credință", "în mod abuziv", "cu scopul de a tergiversa procesul" "a deruta judecata" "din alte intenții răuvoitoare", nu există care-va criterii sau condiționalități de procedură care să acorde oricărui subiect procesual înțelegerea care sunt regulile de procedură impuse de legiuitor ca o cerere de recuzare să fie examinată.

De remarcat, că norma de la art.34 alin.(5) CPP, începe cu sintagma "dacă constată", ceea ce instituie anume și exclusiv dreptul instanței de a verifica și aprecia cererea de recuzare, sub aspectul că este repetată sau nu.

Drept consecință, legiuitorul admite situații de depunere întemeiată a unei cereri de recuzare chiar fiind a doua sau chiar a treia la număr (fără limite) pe aceeași cauză, și care urmează a fi transmisă pentru examinare, însă admite și situații când instanța constată caracterul repetat, și nu transmite cererea de recuzate pentru examinare.

Sintagma "pentru aceleași motive" este de asemenea neclară și abstractă, ori nu este clar, despre care tipuri de motive se are în vedere: de fapt, sau de drept. Motivele de drept sunt exprese și strict și limitativ reglementate, și astfel, se repetă și pot exista ori de câte ori, corespund circumstanțelor faptice la care se face

referire.

Astfel, examinarea sau neexaminarea cererii de recuzare se face exclusiv la discreția instanței care judecă cauza iar justițiabilul se află într-o stare de insecuritate juridică, ori chiar dacă circumstanțele faptice sunt indicate altele decât cele indicate în cererea (cererile) anterioară, instanța printr-o simplă constatare protocolară în mod arbitrar poate lipsa partea solicitantă de dreptul de examinare a cererii sale de recuzare.

În acest sens se preconfigurează concluzia bază că pe de o parte normele de procedură penală nici într-un fel nu explică conținutul sintagmelor de la art.34 alin.(5) CPP, iar pe de altă parte interpretarea acestor norme de către instanțele de judecată în practica lor judiciară este imposibilă deoarece nu există care-va repere legale, și criterii și condiții clare pentru declararea sau nedeclararea cererii de recuzare repetată.

Din cele indicate supra cu privire la regulile de asigurare a principiului legalității, a clarității și previzibilității nonnelor legale, având în vedere incertitudinea semnificațiilor acestor sintagme destinatarul normei de procedură nu poate cunoaște care sunt limitele de admisibilitate față de caracterul repetat al unei cereri de recuzare, astfel, încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător, în condițiile în care însuși legiuitorul a stabilit discreția instanței de constatare a caracterului repetat fără a stabili norme explicative concrete în acest sens, iar pe de altă parte însuși legiuitorul a reglementat totuși dreptul garantat de a depune cereri de recuzare repetate fără a asigura aplicabilitatea reală a acestei norme, circumstanțe care fac practic imposibil aplicabilitatea institutului procesual al recuzării în cazul depunerii în aceeași cauză a mai mult de două cereri de recuzare, ingerință care nu respectă, garanțiile constituționale prevăzute la art. 54 alin.(4) din Constituția republicii Moldova.

Considerăm, că existența acestei norme de procedură (în redacția actuală), impune în ideea de exclude nenumăratele cereri de recuzare, a creat și mai multe neclarități la acest capitol, care sunt un risc de sancționare la CEDO.

Conform explicațiilor practicii CEDO cu privire la aplicarea institutului procesual al recuzării sau abținerii judecătorului în cazul de exemplu a bănuielii rezonabile de imparțialitate, este deja bine statuat, că:

Judecătorul desemnat să judece o cauză penală trebuie să mențină o atitudine imparțială față de toți participanții la proces. Art.15 al legii nr.544/1995, statuează faptul că judecătorii sunt obligați să fie imparțiali.

Imparțialitatea judecătorului este privită ca un drept fundamental, garant al dreptului la un proces echitabil, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 6 alin.

(1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoare să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății.”

În interpretarea aplicării acestui articol, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat de-a lungul timpului o serie de decizii ce oferă repere concrete privind modalitatea de interpretare a cauzelor ce pot conduce la concluzia unei lipse de imparțialitate a unui magistrat.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, imparțialitatea denotă, în mod normal, lipsa prejudecății sau a părtinirii. Existența imparțialității trebuie determinată după un criteriu subiectiv, prin care să se țină seama de comportamentul și convingerile personale ale unui anumit judecător, cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dovedit prejudecăți sau părtinire într-o cauză dată; și de asemenea, conform unui criteriu obiectiv, adică stabilind dacă tribunalul însuși și, între altele, componența sa, oferă suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă privind imparțialitatea sa.

În cele mai multe din cauzele relevante, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului s-a concentrat pe criteriul obiectiv. Totuși, ea a remarcat că nu există o diferență notabilă între imparțialitatea subiectivă și cea obiectivă, întrucât conduita unui judecător poate suscita nu numai îndoieli obiective privind imparțialitatea din perspectiva unui observator exterior (criteriul obiectiv), ci poate duce până la chestiuni ce țin de convingerile sale personale (criteriul subiectiv).

Astfel, independența și imparțialitatea judecătorului este o „valență” importantă a dreptului la un proces echitabil, întrucât nerespectarea acestei cerințe necesare prevăzute de Convenție ar constitui încălcarea dreptului la accesul liber la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil, atât prin prisma prevederilor legislației interne, cât și prin prisma Convenției.

Pentru buna aplicare a art. 6 § 1 din Convenție, existența imparțialității se stabilește pe baza unui test subiectiv, în cadrul căruia se analizează convingerile personale și comportamentul unui judecător - cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dat dovadă de prejudecăți personale sau de părtinire într-o cauză; de asemenea, testul obiectiv verifică dacă instanța și, între alte aspecte, compunerea acesteia, prezintă suficiente garanții pentru eliminarea oricărei îndoieli legitime în legătură cu imparțialitatea acesteia (Micallef vs. Malta [MC], 15 octombrie 2009, § 93).

Imparțialitatea judecătorului se apreciază atât conform unei abordări subiective, care ia în considerare convingerile personale sau interesele judecătorului într-o cauză, cât și conform unui test obiectiv, care stabilește dacă

judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a exclude vreo îndoială motivată din acest punct de vedere (cauza Demicoli v. Malta, nr. 13057/87, hotărâre din 27 august 1991, p.40).

Într-o societate democratică, instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor, inclusiv inculpaților.

Prin urmare, trebuie recuzat orice judecător despre care există o temere legitimă privind lipsa de imparțialitate (Castillo Algar împotriva Spaniei, pct. 45).

Trebuie să se țină seama și de considerente cu caracter organic (Piersack împotriva Belgiei, pct. 30 lit. d). Existența unor proceduri naționale care să asigure imparțialitatea, și anume a unor norme în materie de recuzare a judecătorilor, reprezintă un factor relevant. Astfel de norme exprimă preocuparea legiuitorului național de a înlătura orice îndoială rezonabilă cu privire la imparțialitatea judecătorului sau a instanței în cauză și reprezintă o încercare de a asigura imparțialitatea prin eliminarea cauzei îndoielilor în materie.

În plus, față de garantarea unei lipse reale a caracterului părtinitor, acestea au drept scop să elimine orice aparență de parțialitate și astfel să consolideze încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (Micallef împotriva Maltei (MC), pct. 99; Meznaric împotriva Croației, pct. 27; Harabin împotriva Slovaciei, pct. 132).

Curtea va lua aceste norme în considerare atunci când evaluează dacă instanța a fost imparțială și, în special, dacă temerile reclamantului sunt justificate în mod obiectiv (Pfeifer și Plankl împotriva Austriei, pct. 6; Oberschlick împotriva Austriei, pct. 50; și, mutatis mutandis, Pescador Valero împotriva Spaniei, pct. 24-29).

Curtea Constituțională al R. Moldova statuează că liberul acces la justiție semnifică faptul că orice persoană se poate adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor sale legitime, iar nu faptul că acest drept nu poate fi supus niciunei condiționări.

Astfel, Curtea Constituțională menționează că, prin prisma art. 6 par.1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit (Ashingdane v.Regatul Unit, hotărârea din 28 mai 1985, Buijen v. Germania, hotărârea din 1 aprilie 2010). Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conținutului acestui drept, există loc pentru restrângeri aduse implicit. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrângă dreptul de acces într-atât, încât să fie atinsă însăși substanța sa.

Cu referire la apariția circumstanțelor de incompatibilitate al

participării judecătorului în cadrul procesului penal, Curtea Constituțională (DCC62/2016 54 din 19.09.2016) menționează că, în cazul în care se atestă una din situațiile de incompatibilitate stabilite la art.33 alin. (2) CPP, judecătorul este obligat să se abțină de la soluționarea cauzei deduse spre examinare sau poate fi recuzat de către părțile la proces. În virtutea prevederilor legale, în ipoteza existenței cazurilor de incompatibilitate, judecătorul are obligația, iar nu facultatea, să se abțină. Totodată, obligației judecătorului de a se abține îi corespunde dreptul părții de a-l recuza pe acesta.

În acest scop, art. 6 impune necesitatea imparțialității unui tribunal. Curtea face diferență dintre o abordare subiectivă, care încearcă să constate convingerea sau interesul personal al unui anumit judecător într-un caz particular, și o abordare obiectivă, care determină dacă acesta a oferit suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (Grievies v. Regatul Unit [MC], nr. 57067/00, § 69, CEDO 2003-XII (extrase); Kyprianou, precitată, § 118; Morice v. Franța [MC], nr. 29369/10, § 73, CEDO 2015, cu referințe ulterioare, și Ramos Nunes de Carvalho e Sa v. Portugalia [MC], nr. 55391/13 și altele două, § 145, 6 noiembrie 2018).

În acest sens, chiar și aparențele pot avea o anumită importanță sau, cu alte cuvinte, Justiția nu trebuie doar făcută, ci trebuie să se vadă că s-a făcut” (De Cubber v. Belgia, 26 octombrie 1984, § 26, seria A nr. 86 și Ramos Nunes de Carvalho e Sa, precitată supra, § 147). Astfel, în cazul unei îndoieli legitime cu privire la imparțialitatea judecătorului, acesta trebuie să se retragă (Castillo Algar v. Spania, 28 octombrie 1998, § 45, Rapoarte de hotărâri și decizii 1998-VIII, și Micallef v. Malta [MC], nr. 17056/06, § 98, CEDO 2009).

Aceste explicații, clar denotă dreptul de a face o cerere de recuzare ori de câte ori partea în proces, constată o abordare subiectivă și părtinitoare a judecătorului, însă norma de la art.34 alin.(5) CPP, fac imposibil depunerea unei cereri de recuzare noi, deoarece, nu există nici un mecanism procedural de verificare, apreciere și constatare a cererii ca fiind una noua sau una repetată, adică norma dată este una neclară, imprevizibilă și inaplicabilă, ceea ce încalcă normele constituționale precitate.

Respectiv într-un proces penal, în ipoteză, dacă un participant la proces în fiecare ședință de judecată manifestă un comportament subiectiv, jignitor, de ofensare, de supremație față de alt participant la proces sau față de instanță, acesta poate fi sancționat de instanță de fiecare dată prin amendă sau înlăturare din proces, iar dacă în ipoteză instanța în fiecare ședință exprimă soluții, prin încheieri protocolare, sau încheieri motivate, sau prin expresii sau adresări subiective la părțile procesului, poate fi invocată recuzarea doar o singură dată, căci celelalte vor fi recunoscute repetate, doar din simplul motiv **că așa va considera același judecător recuzat.**

F. Lista documentelor relevante.

La caz, sunt relevante toate materialele cauzei penale care inclus toate cererile părții apărării, toate procesele verbale ale ședințelor de judecată, și toate expunerile și soluțiile judecătorești, inclusiv nemijlocit cererile de recuzare și modalitatea de examinare – neexaminare a acestora.

Totodată ținem să menționăm și facem referire la explicațiile Curții Constituționale din Decizia nr. 107 din 5 septembrie 2024 de inadmisibilitate a sesizării nr. 37g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 34 alin. (5) din Codul de procedură penală, unde la pct.21 se indică:

”În acest context, Curtea a menționat că la examinarea admisibilității în principiu a cererii de recuzare instanța de judecată este limitată la a examina doar dacă anterior nu a mai fost formulată o altă cerere de recuzare, în privința sa, pentru același caz de incompatibilitate, cu aceleași motive de fapt și de drept. La examinarea admisibilității cererii de recuzare, judecătorul față de care a fost formulată cererea de recuzare nu examinează fondul cererii și nu are posibilitatea de a respinge cererea cu motivarea că aceasta este nefondată sau în mod vădit nefondată, deoarece este obligat să respecte principiul nemo iudex in causa sua (nimeni nu este judecător în propriul său proces). În cazul în care cererea de recuzare conține motive și argumente noi, instanța de judecată are obligația de a o trimite completului competent în vederea soluționării, potrivit articolului 35 din Codul de procedură penală (a se vedea DCC nr. 163 din 14 decembrie 2018, §§ 19-21).

Însă, cum practic este posibil să excludem repetarea motivelor de drept, dacă ele sunt exprese și limitative, și cum în practică se interpretează și care sunt criteriile clare care explică și diferențiază ce înseamnă ”aceleași motive de fapt” sau ”motive și argumente noi”, dacă în practica judiciară nu există o claritate în acest sens, cum nici Curtea Constituțională nu a realizat interpretări explicative, și astfel, sesizarea dată este una nouă, bazată pe argumente și temeuri care anterior nu au făcut obiectul examinării din partea Curții Constituționale, ori Decizia nr. 107 din 5 septembrie 2024 s-a axat pe sesizarea că ”norma contestată contravine principiului nemo iudex in causa sua (nimeni nu poate fi judecător în propria cauză), iar judecătorul împotriva căruia a fost înaintată cererea de recuzare nu a respectat acest principiu”, pe când sesizarea dată este motivată de caracterul neclar, și imprevizibil al acelei norme de procedură penală față de sintagmele sus enunțate.

Verificarea constituționalității normei contestate este de competența exclusivă a Curții Constituționale și nu poate fi lăsată la latitudinea interpretărilor din partea instanțelor de judecată, deoarece problema ridicată, ține nu doar de simpla neclaritate a legii procesual penale, dar de incertitudine totală, în condițiile reglementării abstracte și alogice a unui astfel de mecanism procesual de investire cu drept procesual de constatare din partea instanței față de o cerere

de recuzare, ca fiind una nouă sau una repetată, fără criterii și condiții clare de admisibilitate, care să reglementeze modalitatea de realizare și limitele dreptului de recuzare repetată în aceeași cauză penală.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării.

Declar pe propria onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

Cahul, 17 decembrie 2024

Avocat, apărător Ciudin Vitalie

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

ÎNCHEIERE

23 decembrie 2024

municipiul Cahul

Judecătoria Cahul, sediul central
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător
Grefier
Cu participarea părților

Inga Gorlenco
Jorovlea Daniela

examinând în ședință publică cererile de ridicare a excepției de neconstituționalitate, în cadrul cauzei penale de învinuirea lui Dermenî Anatoli și Armanu Pavel de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin.(1) Cod penal,

c o n s t a t ă :

Pe rol la judecătoria Cahul, sediul Central se află cauza penală de învinuirea lui Dermenî Anatoli și Armanu Pavel de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin.(1) Cod penal.

De către organul de urmărire penală, Armanu Pavel se învinuiește că, deținând conform ordinului nr.71 ef. din 07.02.2023 al IGP al MAI, funcția de ofițer al Serviciului Patrulare Cahul, Taraclia, Vulcănești, al Direcției Patrulare „Sud” a Inspectoratului Național de Securitate Publică al IGP al MAI și fiind persoană publică conform art. 123 alin.(2) din Codul penal, având în conformitate cu fișa postului atribuții de desfășurare a activităților de constatare a faptelor ilicite, de documentare a contravențiilor și aplicarea sancțiunilor contravenționale potrivit legii, de executare a măsurilor de prevenire a infracțiunilor și contravențiilor atribuite Poliției conform legii, fiind conștient de faptul că, dându-l la data de 13.11.2022 aproximativ în jurul orei 11.31, aflându-se împreună cu colegul său Lazarev Leonid în exercitarea atribuțiilor funcționale în sat. Balabanu, r-1 Taraclia, au constatat prin intermediul mijlocului tehnic din dotare fapta contravențională de depășire cu 13 km/h a limitei vitezei de deplasare în localitate de către conducătorul automobilului de model „Opel Meriva” cu nr./î LV AL 342, care se încadrează în prevederile art.236 alin.(1) Cod Contravențional, și că nu au documentat acest fapt, urmărind intenția falsificării unor acte publice din interese personale, și anume pentru a evita o eventuală sancționare disciplinară pentru ne-documentarea încălcării specificate mai sus, în continuarea intenției sale infracționale, Armanu Pavel s-a înțeles în prealabil cu colegul său de serviciu Dermenji Anatoli care deținea funcția de subofițer superior al Serviciului Patrulare Cahul, Taraclia, Vulcănești al Direcției Patrulare „Sud” a Inspectoratului Național de Securitate Publică al IGP al MAI, fiind și el persoană publică, ca ultimul să întocmească un Acord de colaborare și Decizia asupra cauzei contravenționale, false, în privința numitului Coițan Ion, în care să-i impute acestuia săvârșirea faptei contravenționale descrise mai sus, prevăzute art.236 alin.(1) Cod Contravențional, la care Coițan Ion de fapt nu avea nici o atribuție.

Ulterior, în scopul realizării intenției sale infracționale, cet. Dermenji Anatoli, acționând la rugămintea colegului său Armanu Pavel, la data de 17.03.2023 aflându-se în mun. Cahul, a întocmit un Acord de colaborare seria DAC 01 nr. D 01489654 din 17.03.2023 prevăzut de art.451 Cod Contravențional, chipurile încheiat cu cet. Coițan Ion, dar de fapt în lipsa ultimului, în care au fost introduse date vădit false privind recunoașterea de către pretinsul contravenient Coițan Ion a vinovăției de comiterea contravenției descrise mai sus, la fel tot atunci Dermenji Anatoli a întocmit și Decizia asupra cauzei contravenționale seria nr. DOI 489654 din 17.03.2023, în privința pretinsului contravenient Coițan Ion, chipurile în prezența ultimului, dar de fapt în lipsa acestuia, în care au fost introduse date vădit false, privind recunoașterea lui Coițan Ion ca vinovat de comiterea contravenției descrise mai sus, prevăzută de art.236 alin.(1) Cod Contravențional, la fel i-a stabilit în conformitate cu această Decizie o sancțiune redusă sub formă de amendă în mărime de 09 unități convenționale, - echivalentul sumei de 450 lei, acte publice în care Dermenji Anatoli și cu Armanu Pavel, au falsificat semnăturile din numele pretinsului contravenient Coițan Ion, astfel recunoscându-l ilegal vinovat de

săvârșirea contravenției descrise mai sus, la care ultimul de fapt nu avea nici o atribuție, acțiuni săvârșite din alte interese personale.

Acțiunile lui Armanu Pavel Ivan și Dermenji Anatoli Anatolii au fost încadrate de către organul de urmărire penală în prevederile art. 332 alin.(1) Cod penal, conform semnelor *Înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din alte interese personale.*

La data 17 decembrie 2024 apărătorul inculpatului Dermenji Anatolie, avocatul Dandăș Veaceslav și apărătorul inculpatului Armanu Pavel, avocat Ciudin Vitalie au depus sesizare privind excepția de neconstituționalitate în privința unor sintagme din art. 34 alin (5) Codul de procedură penală.

În motivarea sesizării privind excepția de neconstituționalitate apărătorul inculpatului Dermenji Anatolie, avocatul Dandăș Veaceslav, a menționat faptul că, la data de 24 ianuarie 2024 judecătoria Cahul, Sediul Central a recepționat pentru examinare cauza penală de învinuire a lui Armanu Pavel și Dermenji Anatolie în baza art.332 alin.(1) Codul penal.

În ședința de judecată din 12.02.2024 partea apărării a constatat, că de către instanța de judecată, în mod unilateral în afara ședinței de judecată, fără a pune în discuție cu părțile procesului întrebarea dată și cel mai important în lipsa lui Dermenji Anatolie a dispus prin încheiere motivată atragerea în proces în apărarea lui Dermenji Anatolie a unui apărător conform regulilor CNAJGS.

Dermenji Anatolie a făcut cunoștință cu încheierea motivată și a constatat că instanța în mod direct și subiectiv l-a lipsit pe acesta de dreptul la apărare de avocatul ales, cu solicitarea numirii unui avocat conform regulilor CNAJGS, însă nici într-un fel nu a motivat, soluția sa în contrapondere A.P. care astfel, a rămas să fie apărat de avocatul ales.

Dermenji Anatolie a depus cerere de recuzare, care în fapt a fost întemeiată pe proba acestei acțiuni și încheieri neîntemeiate și ilegale ale judecătorului, adică pe soluția s-a subiectivă și părtinitoare față de el deoarece prin aceasta i se creează o bănuială rezonabilă, că instanța s-a implicat în dreptul său la apărare în mod arbitrar și astfel în temeiul art.33 alin.(2) pct.6) CPP are o bănuială rezonabilă despre deja subiectivitatea și acțiunile de rea credință a instanței față de el și apărătorul său. Cererea de recuzare a fost respinsă, prin simpla și abstracta expunere că nu au fost prezentate probe.

În ședința din 09.07.2024 Armanu Pavel și Dermenji Anatolie au depus cerere de recuzare a judecătorului Inga Gorlenco. În fapt cererea de recuzare, a fost motivată, de actele, acțiunile și comportamentul președintelui ședinței din 05 iulie 2024, care la cererea lui Armanu Pavel de a-i acorda un alt avocat, deoarece strategia lui de apărare este diferită cu avocatul Saitarli Natalia și astfel, nu mai poate fi apărat de aceasta. Avocata Saitarli Natalia în cadrul ședinței de judecată din 05 iulie 2024, a confirmat acest aspect juridic de procedură și a expus imposibilitatea continuării participării pe caz, din motivele date a diferenței de opinii pe marginea modalității de apărare a mea, adică Saitarli Natalia a explicat și mai simplu că nu poate participa în continuare în apărarea inculpatului, deoarece nu are o legătură cu clientul.

Cu toate acestea, instanța de judecată, a acordat întrebări ilegale și nepermise și anume a întrebat în ce constă divergențele strategiei de apărare, la ce atît el cît și avocata Saitarli Natalia, a explicat instanței, că aceasta este o informație confidențială și nu poate fi expusă. În rezultatul examinării cererii, instanța a expus protocolar că se respinge cererea, din motiv că avocatul este desemnat de CNAJGS și este obligat să lucreze, că avocatul este avocat și este competent și că nu au fost prezentate instanței divergențele de poziții dintre avocat și client. Mai mult ca atît instanța a expus că a avut timp suficient pentru a-și angaja un alt avocat și astfel, cauza continuă cu avocatul desemnat Saitarli Natalia.

În drept, cererea a fost întemeiată, în baza art.33 alin.(2) pct.5), 6) Cod de procedură penală privind subiectivitatea judecătorului și anume, că Dovedirea lipsei de imparțialitate în viziunea testului obiectiv se raportează la fapte concrete prin care judecătorul creează în mod nejustificat o situație favorabilă uneia dintre părți. De asemenea a fost motivat, că dacă în cazul analizei imparțialității sub aspect subiectiv este necesară o privire atentă asupra conduitei umane a judecătorului, reacțiile și replicile acestuia, ostilitatea față de o parte, reproșurile sau afirmațiile acestuia pe parcursul procedurii judiciare, sub aspectul analizei obiective a imparțialității este necesar a se analiza conduita procesuală a judecătorului, respectiv deciziile pe care le ia cu privire la rezolvarea unor incidente de natură procedurală sau limitarea posibilității unei părți în a își susține cauza, raportat la cenzurarea nejustificată a probelor propuse, apărărilor sau concluziilor acesteia.

Imparțialitatea personală a judecătorului este reprodusă și în enunțarea Principiilor de la Bangalore privind conduita judiciară, prin care se statuează faptul că „Judecătorul își va exercita îndatoririle judiciare fără favoruri, subiectivism și prejudecăți”. În același act se prevede faptul că „judecătorul se va strădui să adopte o conduită, atât în instanță, cât și în afara acesteia, care să mențină și să întărească încrederea publicului, a juriștilor și a justițiabililor în imparțialitatea judecătorului și a corpului judiciar”. Cererea de recuzare a fost respinsă, prin simpla și abstracta expunere că nu au fost prezentate probe.

Adaugă că în ședința de judecată din 09 decembrie 2024, Dermenji Anatolie a depus cerere de recuzare președintelui ședinței Inga Gorlenco. În fapt, s-a invocat că în cadrul ședinței de judecată din 04 decembrie 2024, instanța a dispus următoarele (citez conform înregistrării audio a ședinței de judecată și a procesului verbal al ședinței): Pentru data de 09.12.2024 instanța va dispune examinarea cererii cu privire la numirea expertizei și audierea inculpaților. În cazul în care inculpații pe 09 decembrie nu se prezintă instanța va constata despre eschivarea de prezentare în cadrul instanței de judecată și va pune în discuție continuarea examinării cauzei penale”. În ședința din 09 decembrie 2024, instanța a examinat cererea cu privire la numirea expertizei și după o deliberare de 1 (una) minută a expus respingerea cererii de efectuare a expertize, și imediat a menționat că se purcede la audierea inculpaților, ceea ce a demonstrat lipsa de obiectivitate. În drept, cererea a fost întemeiată în baza art. 33 alin.(2), pct. 6) Cod de procedură penală.

Mai invocă că în ședința de judecată din 09 decembrie 2024 instanța a expus, că cererea de recuzare conform art.34 alin.(5) Cod de procedură penală, se anexează la materialele cauzei, fără a fi remisă secției de evidență pentru repartizare și examinare.

Obiectul sesizării îl constituie sintagmele de la art.34 alin.(5) Cod de procedură penală: *Dacă constată că cererea de recuzare se înaintează în mod repetat pentru aceleași motive cu rea-credință sau în mod abuziv cu scopul de a tergiversa procesul, de a deruta judecata sau din alte intenții răuvoitoare, ...*”, pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acestora.

Consideră că, această prevedere, atât privită individual pe fiecare sintagmă cât și în cumul, este constituită din noțiuni generice, ce nu pot fi definite, și astfel, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din Constituție [principiul legalității incriminării], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii procesual penale] în coraport cu prevederile art.54 alin.(4) din Constituție – că orice restrângere a unui drept trebuie să fie proporțională cu situația ca a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului.

În jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi.

Jurisprudența națională în materie de procedură penală nu a dezvoltat pentru sintagmele menționate de la art.34 alin.(5) Codul de procedură penală, un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și prin urmare, articolul 34 alin. (5) din Codul de procedură penală este susceptibil de o interpretare extensivă defavorabilă subiectului procesului penal care invocă o cerere de recuzare, ceea ce implică necesitatea verificării caracterului cert al acestei norme.

Așadar, în lipsa unor repere fixe, concrete și precis determinabile, inclusiv normativ, față de sintagmele: „în mod repetat”, „pentru aceleași motive”, „cu rea-credință”, „în mod abuziv”, „cu scopul de a tergiversa procesul” „a deruta judecata” „din alte intenții răuvoitoare”, nu există care-va criterii sau condiționalități de procedură care să acorde oricărui subiect procesual înțelegerea care sunt regulile de procedură impuse de legiuitor ca o cerere de recuzare să fie examinată.

Remarcă, că norma de la art.34 alin.(5) Cod de procedură penală, începe cu sintagma „dacă constată”, ceea ce instituie anume și exclusiv dreptul instanței de a verifica și aprecia cererea de recuzare, sub aspectul că este repetată sau nu.

Drept consecință, legiuitorul admite situații de depunere întemeiată a unei cereri de recuzare chiar fiind a doua sau chiar a treia la număr (fără limite) pe aceeași cauză, și care urmează a fi transmisă pentru examinare, însă admite și situații când instanța constată caracterul repetat, și nu transmite cererea de recuzate pentru examinare.

Sintagma „pentru aceleași motive” este de asemenea neclară și abstractă, ori nu este clar, despre care tipuri de motive se are în vedere: de fapt, sau de drept.

Motivele de drept sunt exprese și strict și limitativ reglementate, și astfel, se repetă și pot exista ori de câte ori, corespund circumstanțelor faptice la care se face referire, și drept consecință motivele de drept nu pot constitui criteriu de verificare a caracterului repetativ.

Astfel, examinarea sau neexaminarea cererii de recuzare se face exclusiv la discreția instanței care judecă cauza iar justițiabilul se află într-o stare de insecuritate juridică, ori chiar dacă circumstanțele faptice sunt indicate altele decât cele indicate în cererea (cererile) anterioară, instanța printr-o simplă constatare protocolară în mod arbitrar poate lipsa partea solicitantă de dreptul de examinare a cererii sale de recuzare.

În acest sens se preconfigurează concluzia bază că pe de o parte normele de procedură penală nici într-un fel nu explică conținutul sintagmelor de la art.34 alin.(5) Cod de procedură penală, iar pe de altă parte interpretarea acestor norme de către instanțele de judecată în practica lor judiciară este imposibilă deoarece nu există care-va repere legale, și criterii și condiții clare pentru declararea sau nedeclararea cererii de recuzare repetată.

Din cele indicate supra cu privire la regulile de asigurare a principiului legalității, a clarității și previzibilității normelor legale, având în vedere incertitudinea semnificațiilor acestor sintagme destinatarul normei de procedură nu poate cunoaște care sunt limitele de admisibilitate față de caracterul repetat al unei cereri de recuzare, astfel, încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător, în condițiile în care însuși legiuitorul a stabilit discreția instanței de constatare a caracterului repetat fără a stabili norme explicative concrete în acest sens, iar pe de altă parte însuși legiuitorul a reglementat totuși dreptul garantat de a depune mai multe cereri de recuzare pe aceeași cauză fără a asigura aplicabilitatea reală a acestei norme, circumstanțe care fac practic imposibil aplicabilitatea institutului procesual al recuzării în cazul depunerii în aceeași cauză a mai mult de două cereri de recuzare, ingerință care nu respectă garanțiile constituționale prevăzute de art.54 alin.(4) din Constituție – că orice restrângere a unui drept trebuie să fie proporțională cu situația ca a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului.

Consideră, că existența acestei norme de procedură (în redacția actuală), impuse în ideea de exclude nenumăratele cereri de recuzare, a creat și mai multe neclarități la acest capitol, care sunt un risc de sancționare la CEDO.

Conform explicațiilor practicii CEDO cu privire la aplicarea institutului procesual al recuzării sau abținerii judecătorului în cazul de exemplu a bănuielii rezonabile de imparțialitate, este deja bine statuat, că:

Judecătorul desemnat să judece o cauză penală trebuie să mențină o atitudine imparțială față de toți participanții la proces. Art.15 al legii nr.544/1995, statuează faptul că judecătorii sunt obligați să fie imparțiali.

Imparțialitatea judecătorului este privită ca un drept fundamental, garant al dreptului la un proces echitabil, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoră să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății.”

În interpretarea aplicării acestui articol, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat de-a lungul timpului o serie de decizii ce oferă repere concrete privind modalitatea de interpretare a cauzelor ce pot conduce la concluzia unei lipse de imparțialitate a unui magistrat.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, imparțialitatea denotă, în mod normal, lipsa prejudecății sau a părtinirii. Existența imparțialității trebuie determinată după un criteriu subiectiv, prin care să se țină seama de comportamentul și convingerile personale ale unui anumit judecător, cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dovedit prejudecăți sau părtinire într-o cauză dată; și de asemenea, conform unui criteriu obiectiv, adică stabilind dacă tribunalul însuși și, între altele, componența sa, oferă suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă privind imparțialitatea sa.

În cele mai multe din cauzele relevante, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului s-a concentrat pe criteriul obiectiv. Totuși, ea a remarcat că nu există o diferență notabilă între imparțialitatea subiectivă și cea obiectivă, întrucât conduita unui judecător poate suscita nu numai îndoieli obiective privind imparțialitatea din perspectiva unui observator exterior (criteriul obiectiv), ci poate duce până la chestiuni ce țin de convingerile sale personale (criteriul subiectiv).

Astfel, independența și imparțialitatea judecătorului este o „valență” importantă a dreptului la un proces echitabil, întrucât nerespectarea acestei cerințe necesare prevăzute de Convenție ar constitui

încălcarea dreptului la accesul liber la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil, atât prin prisma prevederilor legislației interne, cât și prin prisma Convenției.

Pentru buna aplicare a art. 6 § 1 din Convenție, existența imparțialității se stabilește pe baza unui test subiectiv, în cadrul căruia se analizează convingerile personale și comportamentul unui judecător - cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dat dovadă de prejudecăți personale sau de părtinire într-o cauză; de asemenea, testul obiectiv verifică dacă instanța și, între alte aspecte, compunerea acesteia, prezintă suficiente garanții pentru eliminarea oricărei îndoieli legitime în legătură cu imparțialitatea acesteia (Micallef vs. Malta [MC], 15 octombrie 2009, § 93).

Imparțialitatea judecătorului se apreciază atât conform unei abordări subiective, care ia în considerare convingerile personale sau interesele judecătorului într-o cauză, cât și conform unui test obiectiv, care stabilește dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a exclude vreo îndoială motivată din acest punct de vedere (cauza Demicoli v. Malta, nr. 13057/87, hotărâre din 27 august 1991, p.40). Într-o societate democratică, instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor, inclusiv inculpaților. Prin urmare, trebuie recuzat orice judecător despre care există o temere legitimă privind lipsa de imparțialitate (Castillo Algar împotriva Spaniei, pct. 45). Trebuie să se țină seama și de considerente cu caracter organic (Piersack împotriva Belgiei, pct. 30 lit. d). Existența unor proceduri naționale care să asigure imparțialitatea, și anume a unor norme în materie de recuzare a judecătorilor, reprezintă un factor relevant. Astfel de norme exprimă preocuparea legiuitorului național de a înlătura orice îndoială rezonabilă cu privire la imparțialitatea judecătorului sau a instanței în cauză și reprezintă o încercare de a asigura imparțialitatea prin eliminarea cauzei îndoielilor în materie.

În plus, față de garantarea unei lipse reale a caracterului părtinitor, acestea au drept scop să elimine orice aparență de parțialitate și astfel să consolideze încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (Micallef împotriva Maltei (MC), pct. 99; Meznaric împotriva Croației, pct. 27; Harabin împotriva Slovaciei, pct. 132).

Curtea va lua aceste norme în considerare atunci când evaluează dacă instanța a fost imparțială și, în special, dacă temerile reclamantului sunt justificate în mod obiectiv (Pfeifer și Plankl împotriva Austriei, pct. 6; Oberschlick împotriva Austriei, pct. 50; și, mutatis mutandis, Pescador Valero împotriva Spaniei, pct. 24-29).

Curtea Constituțională al R. Moldova statuează că liberul acces la justiție semnifică faptul că orice persoană se poate adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor sale legitime, iar nu faptul că acest drept nu poate fi supus niciunei condiționări.

Astfel, Curtea Constituțională menționează că, prin prisma art. 6 par.1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit (Ashingdane v.Regatul Unit, hotărârea din 28 mai 1985, Buijen v. Germania, hotărârea din 1 aprilie 2010). Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conținutului acestui drept, există loc pentru restrângeri aduse implicit. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrângă dreptul de acces într-atât, încât să fie atinsă însăși substanța sa.

Cu referire la apariția circumstanțelor de incompatibilitate al participării judecătorului în cadrul procesului penal, Curtea Constituțională (DCC62/2016 54 din 19.09.2016) menționează că, în cazul în care se atestă una din situațiile de incompatibilitate stabilite la art.33 alin. (2) CPP, judecătorul este obligat să se abțină de la soluționarea cauzei deduse spre examinare sau poate fi recuzat de către părțile la proces. În virtutea prevederilor legale, în ipoteza existenței cazurilor de incompatibilitate, judecătorul are obligația, iar nu facultatea, să se abțină. Totodată, obligației judecătorului de a se abține îi coresponde dreptul părții de a-l recuza pe acesta.

În acest scop, art. 6 impune necesitatea imparțialității unui tribunal. Curtea face diferență dintre o abordare subiectivă, care încearcă să constate convingerea sau interesul personal al unui anumit judecător într-un caz particular, și o abordare obiectivă, care determină dacă acesta a oferit suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (Grievies v. Regatul Unit [MC], nr. 57067/00, § 69, CEDO 2003-XII (extrase); Kyprianou, precitată, § 118; Morice v. Franța [MC], nr. 29369/10, § 73, CEDO 2015, cu referințe ulterioare, și Ramos Nunes de Carvalho e Sa v. Portugalia [MC], nr. 55391/13 și altele două, § 145, 6 noiembrie 2018).

În acest sens, chiar și aparențele pot avea o anumită importanță sau, cu alte cuvinte, Justiția nu trebuie doar făcută, ci trebuie să se vadă că s-a făcut” (De Cubber v. Belgia, 26 octombrie 1984, § 26,

seria A nr. 86 și Ramos Nunes de Carvalho e Sa, precitată supra, § 147). Astfel, în cazul unei îndoieli legitime cu privire la imparțialitatea judecătorului, acesta trebuie să se retragă (Castillo Algar v. Spania, 28 octombrie 1998, § 45, Rapoarte de hotărâri și decizii 1998-VIII, și Micallef v. Malta [MC], nr. 17056/06, § 98, CEDO 2009).

Aceste explicații, clar denotă dreptul de a face o cerere de recuzare ori de câte ori partea în proces, constată o abordare subiectivă și părtinitoare a judecătorului, însă norma de la art.34 alin.(5) CPP, fac imposibil depunerea unei cereri de recuzare noi, deoarece, nu există nici un mecanism procedural de verificare, apreciere și constatare a cererii ca fiind una nouă sau una repetată, adică norma dată este una neclară, imprevizibilă și inaplicabilă, ceea ce încalcă normele constituționale precitate.

Respectiv într-un proces penal, în ipoteză, dacă un participant la proces în fiecare ședință de judecată manifestă un comportament subiectiv, jignitor, de ofensare, de supremație față de alt participant la proces sau față de instanță, acesta poate fi sancționat de instanță de fiecare dată prin amendă sau înlăturare din proces, iar dacă în ipoteză instanța în fiecare ședință exprimă soluții, prin încheieri protocolare, sau încheieri motivate, sau prin expresii sau adresări subiective la părțile procesului, poate fi invocată recuzarea doar o singură dată, căci cealaltă vor fi recunoscute repetate, doar din simplul motiv că așa va considera același judecător recuzat.

La caz menționează faptul că, sunt relevante toate materialele cauzei penale care includ toate cererile părții apărării, toate procesele verbale ale ședințelor de judecată, și toate expunerile și soluțiile judecătorești, inclusiv nemijlocit cererile de recuzare și modalitatea de examinare – neexaminare a acestora.

Totodată ține să menționeze și face referire la explicațiile Curții Constituționale din Decizia nr. 107 din 5 septembrie 2024 de inadmisibilitate a sesizării nr. 37g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 34 alin. (5) din Codul de procedură penală, unde la pct.21 se indică: În acest context, Curtea a menționat că la examinarea admisibilității în principiu a cererii de recuzare instanța de judecată este limitată la a examina doar dacă anterior nu a mai fost formulată o altă cerere de recuzare, în privința sa, pentru același caz de incompatibilitate, cu aceleași motive de fapt și de drept. La examinarea admisibilității cererii de recuzare, judecătorul față de care a fost formulată cererea de recuzare nu examinează fondul cererii și nu are posibilitatea de a respinge cererea cu motivarea că aceasta este nefondată sau în mod vădit nefondată, deoarece este obligat să respecte principiul nemo iudex in causa sua (nimeni nu este judecător în propriul său proces). În cazul în care cererea de recuzare conține motive și argumente noi, instanța de judecată are obligația de a o trimite completului competent în vederea soluționării, potrivit articolului 35 din Codul de procedură penală (a se vedea DCC nr. 163 din 14 decembrie 2018, §§ 19-21).

Însă, cum practic este posibil să excludem repetarea motivelor de drept, dacă ele sunt exprese și limitative, și cum în practică se interpretează și care sunt criteriile clare care explică și diferențiază ce înseamnă ”aceleași motive de fapt” sau ”motive și argumente noi”, dacă în practica judiciară nu există o claritate în acest sens, cum nici Curtea Constituțională nu a realizat interpretări explicative, și astfel, sesizarea dată este una nouă, bazată pe argumente și temeuri care anterior nu au făcut obiectul examinării din partea Curții Constituționale, ori Decizia nr. 107 din 5 septembrie 2024 s-a axat pe sesizarea că ”norma contestată contravine principiului nemo iudex in causa sua (nimeni nu poate fi judecător în propria cauză), iar judecătorul împotriva căruia a fost înaintată cererea de recuzare nu a respectat acest principiu”, pe când sesizarea dată este motivată de caracterul neclar, și imprevizibil al acelei norme de procedură penală față de sintagmele sus enunțate.

Verificarea constituționalității normei contestate este de competența exclusivă a Curții Constituționale și nu poate fi lăsată la latitudinea interpretărilor din partea instanțelor de judecată, deoarece problema ridicată, ține nu doar de simpla neclaritate a legii procesual penale, dar de incertitudine totală, în condițiile reglementării abstracte și alogice a unui astfel de mecanism procesual de investire cu drept procesual de constatare din partea instanței față de o cerere de recuzare, ca fiind una nouă sau una repetată, fără criterii și condiții clare de admisibilitate, care să reglementeze modalitatea de realizare și limitele dreptului de recuzare repetată în aceeași cauză penală.

În motivarea sesizării privind excepția de neconstituționalitate apărătorul inculpatului Armanu Pavel, avocatul Ciudin Vitalie, a menționat că, ca data de 24 ianuarie 2024 judecătoria Cahul, sediul Central a recepționat pentru examinare cauza penală de învinuire a lui Armanu Pavel și

Dermeņji Anatolie în baza art.332 alin.(1) Codul penal. În ședința din 09.07.2024 Armanu Pavel a depus cerere de recuzare a judecătorului Inga Gorlenco.

În fapt cererea de recuzare, a fost motivată, de actele, acțiunile și comportamentul președintelui ședinței din 05 iulie 2024, care la cererea lui Armanu Pavel de ai acorda un alt avocat, deoarece strategia lui de apărare este diferită cu avocatul Saitarlı Natalia, și astfel, nu mai pot fi apărât de aceasta.

Menționează că, avocata Saitarlı Natalia în cadrul ședinței de judecată din 05 iulie 2024, a confirmat acest aspect juridic de procedură și a expus imposibilitatea continuării participării pe caz, din motivele date a diferenței de opinii pe marginea modalității de apărare a sa, adică Saitarlı Natalia a explicat și mai simlu că nu poate participa în continuare în apărarea sa, deoarece nu are o legătură cu clientul. Cu toate acestea, instanța de judecată, a acordat întrebări ilegale și nepermise, și anume a întrebat în ce constă divergențele strategiei de apărare, la ce atît el cît și Dna Saitarlı Natalia, i-a explicat instanței, că aceasta este o informație confidențială și nu poate fi expusă. În rezultatul examinării cererii, instanța a expus protocolar că se respinge cererea, din motiv că avocatul este desemnat de CNAJGS și este obligat să lucreze, că avocatul este avocat și este competent, și că nu au fost prezentate instanței divergențele de poziții dintre avocat și client. Mai mult ca atît instanța a expus că a avut timp suficient ași angaja un alt avocat, și astfel, cauza continuă cu avocatul desemnat Saitarlı Natalia. În drept, cererea a fost întemeiată, în baza art.33 alin.(2) pct.5), 6) Cod de procedură penală, cererea fiind motivată de subiectivitatea judecătorului, și anume, că: *Dovedirea lipsei de imparțialitate în viziunea testului obiectiv se raportează la fapte concrete prin care judecătorul creează în mod nejustificat o situație favorabilă uneia dintre părți.*

Astfel, dacă în cazul analizei imparțialității sub aspect subiectiv este necesară o privire atentă asupra conduitei umane a judecătorului, reacțiile și replicile acestuia, ostilitatea față de o parte, reproșurile sau afirmațiile acestuia pe parcursul procedurii judiciare, sub aspectul analizei obiective a imparțialității este necesar a se analiza conduita procesuală a judecătorului, respectiv deciziile pe care le ia cu privire la rezolvarea unor incidente de natură procedurală sau limitarea posibilității unei părți în a își susține cauza, raportat la cenzurarea nejustificată a probelor propuse, apărărilor sau concluziilor acesteia.

Imparțialitatea personală a judecătorului este reprodușă și în enunțarea Principiilor de la Bangalore privind conduita judiciară, prin care se statuează faptul că „Judecătorul își va exercita îndatoririle judiciare fără favoruri, subiectivism și prejudecăți”. În același act se prevede faptul că „judecătorul se va strădui să adopte o conduită, atît în instanță, cît și în afara acesteia, care să mențină și să întărească încrederea publicului, a juriștilor și a justițiabililor în imparțialitatea judecătorului și a corpului judiciar”. Cererea de recuzare a fost respinsă.

Menționează că în ședința de judecată din 19 noiembrie 2024, Armanu Pavel a depus cerere de recuzare președintelui ședinței Inga Gorlenco.

În fapt, s-a invocat faptul că instanța a limitat dreptul numitului Armanu Pavel și apărătorului acestuia de a participa efectiv la audierea martorilor acuzării, prin respingerea în ședința de judecată din 15.11.2024 a cererii numitului Armanu Pavel din 15.11.2024 de a audia cu participarea sa a martorului Lazarev L., audiat în ședința de judecată în lipsa acestuia, precum și respingerea cererii subsemnatului din 15.11.2024 ce am intervenit în calitate de apărător ales al numitului Armanu Pavel la data de 11.11.2024, privind audierea suplimentară a martorului Mîță Gheorghe și soției acestuia după obținerea datelor de identitate acestuia în urma audierii suplimentare a martorului Mîță Gheorghe, precum și din aceleași considerente și audierea suplimentară a martorului Lazarev L. Cererea apărătorului a fost întemeiată pe prevederile art. 375/1 și art. 322 alin.(6) cod de procedură penală.

Invocă că, anterior în cadrul cercetării judecătorești, a fost audiat în calitate de martor numitul Lazarev Leonid, în ședința de judecată din data de 07.10.2024, în lipsa inculpatului Armanu Pavel deși instanța nu a decis examinarea cauzei în lipsa acestuia. Audierea acestuia martor a fost efectuată în lipsa inculpatului Armanu Pavel, respectiv, acesta era și este în drept de a asista la audierea acestuia și de a-i pune nemijlocit întrebări. Și chiar instanța în ședința de judecată din 07.10.2024, a menționat că inculpatul Armanu Pavel are dreptul și posibilitatea de a cerere de a da întrebări suplimentare martorului și respectiv de a obține audierea acestuia cu participarea sa pentru a-i da întrebările ce se impun. Or, inculpatul are dreptul să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării. Invocă dreptul inculpatului de a participa efectiv la administrarea probelor, de a fi de față, și a apărătorului ales de a solicita administrarea unor

probe, drepturi prevăzute expres de lege și CEDO. În drept, cererea de recuzare a fost întemeiată în baza art. 33 alin.(2), pct. 6) Cod de procedură penală. Cererea de recuzare a fost respinsă.

În ședința de judecată din 09 decembrie 2024, Armanu Pavel a depus cerere de recuzare președintelui ședinței Inga Gorlenco. În fapt, s-a invocat că în cadrul ședinței de judecată din 04 decembrie 2024, instanța a dispus următoarele: pentru data de 09.12.2024 instanța va dispune examinarea cererii cu privire la numirea expertizei și audierea inculpaților. În cazul în care inculpații pe 09 decembrie nu se prezintă instanța va constata despre eschivarea de prezentare în cadrul instanței de judecată și va pune în discuție continuarea examinării cauzei penale.

Iar în ședința din 09 decembrie 2024, instanța a expus respingerea cererii de efectuare a expertizei și audierea inculpaților, ceea ce a demonstrat lipsa de obiectivitate. Durata deliberării instanței asupra cererii de efectuare a expertizei judiciare suplimentare, a durat 2 (două) minute, iar încheierea de respingere a cererii de efectuare a expertizei, a fost înmănată subsemnatului doar în data de 17.12.2024, orele 11.44 minute.

În drept, cererea a fost întemeiată în baza art. 33 alin.(2), pct. 6) Cod de procedură penală.

În ședința de judecată din 09 decembrie 2024 instanța a expus, că cererea de recuzare conform art.34 alin.(5) CPP, se consideră repetată și se anexează la materialele cauzei, fără a fi remisă secției de evidență pentru repartizare și examinare.

Obiectul sesizării îl constituie îl constituie sintagmele de la art.34 alin.(5) Cod de procedură penală: Dacă constată că cererea de recuzare se înaintează în mod repetat pentru aceleași motive cu rea-credință sau în mod abuziv cu scopul de a tergiversa procesul, de a deruta judecata sau din alte intenții răuvoitoare, ...”, pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acestora.

Consideră că, că această prevedere, atât privită individual pe fiecare sintagmă, cât și în cumul, este constituită din noțiuni generice, ce nu pot fi definite, și astfel, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din Constituție [principiul legalității incriminării], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii procesual penale].

În jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi.

Jurisprudența națională în materie de procedură penală nu a dezvoltat pentru sintagmele menționate de la art.34 alin.(5) Codul de procedură penală, un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acestora și prin urmare, articolul 34 alin. (5) din Codul de procedură penală este susceptibil de o interpretare extensivă defavorabilă subiectului procesului penal care invocă o cerere de recuzare, ceea ce implică necesitatea verificării caracterului cert al acestei norme.

Așadar, în lipsa unor repere fixe, concrete și precis determinabile, inclusiv normativ, față de sintagmele: „în mod repetat”, „pentru aceleași motive”, „cu rea-credință”, „în mod abuziv”, „cu scopul de a tergiversa procesul” „a deruta judecata” „din alte intenții răuvoitoare”, nu există care-va criterii sau condiționalități de procedură care să acorde oricărui subiect procesual înțelegerea care sunt regulile de procedură impuse de legiuitor ca o cerere de recuzare să fie examinată.

De remarcat, că norma de la art.34 alin.(5) Cod de procedură penală, începe cu sintagma „dacă constată”, ceea ce instituie anume și exclusiv dreptul instanței de a verifica și aprecia cererea de recuzare, sub aspectul că este repetată sau nu.

Drept consecință, legiuitorul admite situații de depunere întemeiată a unei cereri de recuzare chiar fiind a doua sau chiar a treia la număr (fără limite) pe aceeași cauză, și care urmează a fi transmisă pentru examinare, însă admite și situații când instanța constată caracterul repetat, și nu transmite cererea de recuzate pentru examinare.

Sintagma „pentru aceleași motive” este de asemenea neclară și abstractă, ori nu este clar, despre care tipuri de motive se are în vedere: de fapt, sau de drept.

Motivele de drept sunt exprese și strict și limitativ reglementate, și astfel, se repetă și pot exista ori de câte ori, corespund circumstanțelor faptice la care se face referire.

Astfel, examinarea sau neexaminarea cererii de recuzare se face exclusiv la discreția instanței care judecă cauza iar justițiabilul se află într-o stare de insecuritate juridică, ori chiar dacă circumstanțele faptice sunt indicate altele decât cele indicate în cererea (cererile) anterioară, instanța printr-o simplă

constatare protocolară în mod arbitrar poate lipsa partea solicitantă de dreptul de examinare a cererii sale de recuzare.

În acest sens se preconfigurează concluzia bază că pe de o parte normele de procedură penală nici într-un fel nu explică conținutul sintagmelor de la art.34 alin.(5) CPP, iar pe de altă parte interpretarea acestor norme de către instanțele de judecată în practica lor judiciară este imposibilă deoarece nu există care-va repere legale, și criteriile și condițiile clare pentru declararea sau nedeclararea cererii de recuzare repetată.

Din cele indicate supra cu privire la regulile de asigurare a principiului legalității, a clarității și previzibilității nonnelor legale, având în vedere incertitudinea semnificațiilor acestor sintagme destinatarul normei de procedură nu poate cunoaște care sunt limitele de admisibilitate față de caracterul repetat al unei cereri de recuzare, astfel, încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător, în condițiile în care însuși legiuitorul a stabilit discreția instanței de constatare a caracterului repetat fără a stabili norme explicative concrete în acest sens, iar pe de altă parte însuși legiuitorul a reglementat totuși dreptul garantat de a depune cereri de recuzare repetate fără a asigura aplicabilitatea reală a acestei norme, circumstanțe care fac practic imposibil aplicabilitatea institutului procesual al recuzării în cazul depunerii în aceeași cauză a mai mult de două cereri de recuzare, ingerință care nu respectă, garanțiile constituționale prevăzute la art. 54 alin.(4) din Constituția republicii Moldova.

Consideră, că existența acestei norme de procedură (în redacția actuală), impuse în ideea de exclude nenumăratele cereri de recuzare, a creat și mai multe neclarități la acest capitol, care sunt un risc de sancționare la CEDO.

Conform explicațiilor practicii CEDO cu privire la aplicarea institutului procesual al recuzării sau abținerii judecătorului în cazul de exemplu a bănuielii rezonabile de imparțialitate, este deja bine statuat, că:

Judecătorul desemnat să judece o cauză penală trebuie să mențină o atitudine imparțială față de toți participanții la proces. Art.15 al legii nr.544/1995, statuează faptul că judecătorii sunt obligați să fie imparțiali.

Imparțialitatea judecătorului este privită ca un drept fundamental, garant al dreptului la un proces echitabil, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoare să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății.”

În interpretarea aplicării acestui articol, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat de-a lungul timpului o serie de decizii ce oferă repere concrete privind modalitatea de interpretare a cauzelor ce pot conduce la concluzia unei lipse de imparțialitate a unui magistrat.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, imparțialitatea denotă, în mod normal, lipsa prejudecății sau a părtinirii. Existența imparțialității trebuie determinată după un criteriu subiectiv, prin care să se țină seama de comportamentul și convingerile personale ale unui anumit judecător, cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dovedit prejudecăți sau părtinire într-o cauză dată; și de asemenea, conform unui criteriu obiectiv, adică stabilind dacă tribunalul însuși și, între altele, componența sa, oferă suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă privind imparțialitatea sa.

În cele mai multe din cauzele relevante, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului s-a concentrat pe criteriul obiectiv. Totuși, ea a remarcat că nu există o diferență notabilă între imparțialitatea subiectivă și cea obiectivă, întrucât conduita unui judecător poate suscita nu numai îndoieli obiective privind imparțialitatea din perspectiva unui observator exterior (criteriul obiectiv), ci poate duce până la chestiuni ce țin de convingerile sale personale (criteriul subiectiv).

Astfel, independența și imparțialitatea judecătorului este o „valență” importantă a dreptului la un proces echitabil, întrucât nerespectarea acestei cerințe necesare prevăzute de Convenție ar constitui încălcarea dreptului la accesul liber la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil, atât prin prisma prevederilor legislației interne, cât și prin prisma Convenției.

Pentru buna aplicare a art. 6 § 1 din Convenție, existența imparțialității se stabilește pe baza unui test subiectiv, în cadrul căruia se analizează convingerile personale și comportamentul unui judecător - cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dat dovadă de prejudecăți personale sau de părtinire într-o cauză; de asemenea, testul obiectiv verifică dacă instanța și, între alte aspecte, compunerea acesteia, prezintă

suficiente garanții pentru eliminarea oricărei îndoieli legitime în legătură cu imparțialitatea acesteia (Micallef vs. Malta [MC], 15 octombrie 2009, § 93).

Imparțialitatea judecătorului se apreciază atât conform unei abordări subiective, care ia în considerare convingerile personale sau interesele judecătorului într-o cauză, cât și conform unui test obiectiv, care stabilește dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a exclude vreo îndoială motivată din acest punct de vedere (cauza Demicoli v. Malta, nr. 13057/87, hotărâre din 27 august 1991, p.40).

Într-o societate democratică, instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor, inclusiv inculpaților.

Prin urmare, trebuie recuzat orice judecător despre care există o temere legitimă privind lipsa de imparțialitate (Castillo Algar împotriva Spaniei, pct. 45).

Trebuie să se țină seama și de considerente cu caracter organic (Piersack împotriva Belgiei, pct. 30 lit. d). Existența unor proceduri naționale care să asigure imparțialitatea, și anume a unor norme în materie de recuzare a judecătorilor, reprezintă un factor relevant. Astfel de norme exprimă preocuparea legiuitorului național de a înlătura orice îndoială rezonabilă cu privire la imparțialitatea judecătorului sau a instanței în cauză și reprezintă o încercare de a asigura imparțialitatea prin eliminarea cauzei îndoielilor în materie.

În plus, față de garantarea unei lipse reale a caracterului părtinitor, acestea au drept scop să elimine orice aparență de parțialitate și astfel să consolideze încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (Micallef împotriva Maltei (MC), pct. 99; Meznaric împotriva Croației, pct. 27; Harabin împotriva Slovaciei, pct. 132).

Curtea va lua aceste norme în considerare atunci când evaluează dacă instanța a fost imparțială și, în special, dacă temerile reclamantului sunt justificate în mod obiectiv (Pfeifer și Plankl împotriva Austriei, pct. 6; Oberschlick împotriva Austriei, pct. 50; și, mutatis mutandis, Pescador Valero împotriva Spaniei, pct. 24-29).

Curtea Constituțională al R. Moldova statuează că liberul acces la justiție semnifică faptul că orice persoană se poate adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor sale legitime, iar nu faptul că acest drept nu poate fi supus niciunei condiționări.

Astfel, Curtea Constituțională menționează că, prin prisma art. 6 par.1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit (Ashingdane v. Regatul Unit, hotărârea din 28 mai 1985, Buijen v. Germania, hotărârea din 1 aprilie 2010). Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conținutului acestui drept, există loc pentru restrângeri aduse implicit. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrângă dreptul de acces într-atât, încât să fie atinsă însăși substanța sa.

Cu referire la apariția circumstanțelor de incompatibilitate al participării judecătorului în cadrul procesului penal, Curtea Constituțională (DCC62/2016 54 din 19.09.2016) menționează că, în cazul în care se atestă una din situațiile de incompatibilitate stabilite la art.33 alin. (2) CPP, judecătorul este obligat să se abțină de la soluționarea cauzei deduse spre examinare sau poate fi recuzat de către părțile la proces. În virtutea prevederilor legale, în ipoteza existenței cazurilor de incompatibilitate, judecătorul are obligația, iar nu facultatea, să se abțină. Totodată, obligației judecătorului de a se abține îi corespunde dreptul părții de a-l recuza pe acesta.

În acest scop, art. 6 impune necesitatea imparțialității unui tribunal. Curtea face diferență dintre o abordare subiectivă, care încearcă să constate convingerea sau interesul personal al unui anumit judecător într-un caz particular, și o abordare obiectivă, care determină dacă acesta a oferit suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (Grieves v. Regatul Unit [MC], nr. 57067/00, § 69, CEDO 2003-XII (extrase); Kyprianou, precitată, § 118; Morice v. Franța [MC], nr. 29369/10, § 73, CEDO 2015, cu referințe ulterioare, și Ramos Nunes de Carvalho e Sa v. Portugalia [MC], nr. 55391/13 și altele două, § 145, 6 noiembrie 2018).

În acest sens, chiar și aparențele pot avea o anumită importanță sau, cu alte cuvinte, Justiția nu trebuie doar făcută, ci trebuie să se vadă că s-a făcut” (De Cubber v. Belgia, 26 octombrie 1984, § 26, seria A nr. 86 și Ramos Nunes de Carvalho e Sa, precitată supra, § 147). Astfel, în cazul unei îndoieli legitime cu privire la imparțialitatea judecătorului, acesta trebuie să se retragă (Castillo Algar v. Spania,

28 octombrie 1998, § 45, Rapoarte de hotărâri și decizii 1998-VIII, și Micallef v. Malta [MC], nr. 17056/06, § 98, CEDO 2009).

Aceste explicații, clar denotă dreptul de a face o cerere de recuzare ori de câte ori partea în proces, constată o abordare subiectivă și părtinitoare a judecătorului, însă norma de la art.34 alin.(5) CPP, fac imposibil depunerea unei cereri de recuzare noi, deoarece, nu există nici un mecanism procedural de verificare, apreciere și constatare a cererii ca fiind una nouă sau una repetată, adică norma dată este una neclară, imprevizibilă și inaplicabilă, ceea ce încalcă normele constituționale precitate.

Respectiv într-un proces penal, în ipoteză, dacă un participant la proces în fiecare ședință de judecată manifestă un comportament subiectiv, jignitor, de ofensare, de supremație față de alt participant la proces sau față de instanță, acesta poate fi sancționat de instanță de fiecare dată prin amendă sau înlăturare din proces, iar dacă în ipoteză instanța în fiecare ședință exprimă soluții, prin încheieri protocolare, sau încheieri motivate, sau prin expresii sau adresări subiective la părțile procesului, poate fi invocată recuzarea doar o singură dată, căci celelalte vor fi recunoscute repetate, doar din simplul motiv că așa va considera același judecător recuzat.

La caz, sunt relevante toate materialele cauzei penale care inclus toate cererile părții apărării, toate procesele verbale ale ședințelor de judecată, și toate expunerile și soluțiile judecătorești, inclusiv nemijlocit cererile de recuzare și modalitatea de examinare – neexaminare a acestora.

Totodată ține să menționeze și face referire la explicațiile Curții Constituționale din Decizia nr. 107 din 5 septembrie 2024 de inadmisibilitate a sesizării nr. 37g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 34 alin. (5) din Codul de procedură penală, unde la pct.21 se indică:

În acest context, Curtea a menționat că la examinarea admisibilității în principiu a cererii de recuzare instanța de judecată este limitată la a examina doar dacă anterior nu a mai fost formulată o altă cerere de recuzare, în privința sa, pentru același caz de incompatibilitate, cu aceleași motive de fapt și de drept. La examinarea admisibilității cererii de recuzare, judecătorul față de care a fost formulată cererea de recuzare nu examinează fondul cererii și nu are posibilitatea de a respinge cererea cu motivarea că aceasta este nefondată sau în mod vădit nefondată, deoarece este obligat să respecte principiul nemo iudex in causa sua (nimeni nu este judecător în propriul său proces). În cazul în care cererea de recuzare conține motive și argumente noi, instanța de judecată are obligația de a o trimite completului competent în vederea soluționării, potrivit articolului 35 din Codul de procedură penală (a se vedea DCC nr. 163 din 14 decembrie 2018, §§ 19-21).

Însă, cum practic este posibil să excludem repetarea motivelor de drept, dacă ele sunt exprese și limitative, și cum în practică se interpretează și care sunt criteriile clare care explică și diferențiază ce înseamnă ”aceleași motive de fapt” sau ”motive și argumente noi”, dacă în practica judiciară nu există o claritate în acest sens, cum nici Curtea Constituțională nu a realizat interpretări explicative, și astfel, sesizarea dată este una nouă, bazată pe argumente și temeuri care anterior nu au făcut obiectul examinării din partea Curții Constituționale, ori Decizia nr. 107 din 5 septembrie 2024 s-a axat pe sesizarea că ”norma contestată contravine principiului nemo iudex in causa sua (nimeni nu poate fi judecător în propria cauză), iar judecătorul împotriva căruia a fost înaintată cererea de recuzare nu a respectat acest principiu”, pe când sesizarea dată este motivată de caracterul neclar, și imprevizibil al acelei norme de procedură penală față de sintagmele sus enunțate.

Verificarea constituționalității normei contestate este de competența exclusivă a Curții Constituționale și nu poate fi lăsată la latitudinea interpretărilor din partea instanțelor de judecată, deoarece problema ridicată, ține nu doar de simpla neclaritate a legii procesual penale, dar de incertitudine totală, în condițiile reglementării abstracte și alogice a unui astfel de mecanism procesual de investire cu drept procesual de constatare din partea instanței față de o cerere de recuzare, ca fiind una nouă sau una repetată, fără criterii și condiții clare de admisibilitate, care să reglementeze modalitatea de realizare și limitele dreptului de recuzare repetată în aceeași cauză penală.

Prezent în cadrul ședinței de judecată din 17 decembrie 2024, **apărătorul inculpatului Armanu Pavel, avocat Saitarli Natalia, avocat Ciudin Vitalie, inculpatul Armanu Pavel** au susținut ambele cereri și au solicitat admiterea.

Apărătorul inculpatului Dermenji Anatolie, avocat Palencu Victoria și inculpatul Dermenji Anatolie, au susținut ambele cereri și au solicitat admiterea.

Procurorul Boghean Dumitru, a solicitat respingerea cererilor ca fiind neîntemeiate, deoarece în opinia acestuia norma este clară și nu necesită careva verificare din partea Curții Constituționale.

Audiind opinia participanților în proces, examinând materialele cauzei penale, instanța de judecată consideră necesar de admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizările depuse reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 4 alin.(1) Constituție *Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.*

Iar, potrivit art. 15 Constituție *Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.*

În conformitate cu art. 7 Cod de procedură penală (1) *Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.*

(3) *În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.*

(3¹) *La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) *obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*

b) *excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;*

c) *prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;*

d) *nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.*

(3²) *Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.*

Curtea Constituțională a hotărât în Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova: *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

Iar, potrivit pct. 83, 86, 107 Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Instanța de judecată conchide faptul că la data 17 decembrie 2024 apărătorul inculpatului Dermenji Anatolie, avocatul Dandăș Veaceslav și apărătorul inculpatului Armanu Pavel, avocat Ciudin Vitalie au depus sesizare privind excepția de neconstituționalitate în privința sintagmei din art. 34 alin (5) Codul de procedură penală.

Obiectul sesizării îl constituie sintagmele de la art.34 alin.(5) Cod de procedură penală: Dacă constată că cererea de recuzare se înaintează în mod repetat pentru aceleași motive cu rea-credință sau în mod abuziv cu scopul de a tergiversa procesul, de a deruta judecata sau din alte intenții răuvoitoare, ...”, pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acesteia.

Reieșind din motivarea sesizărilor, instanța de judecată conchide faptul că apărătorul inculpatului Dermenji Anatolie, avocatul Dandăș Veaceslav și apărătorul inculpatului Armanu Pavel, avocat Ciudin Vitalie sunt în drept să depună sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității art. 34 alin. (5) Cod de procedură penală, obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) și (g) din Constituție, excepția a fost ridicată de către apărătorul inculpatului Dermenji Anatolie, avocatul Dandăș Veaceslav și apărătorul inculpatului Armanu Pavel, avocat Ciudin Vitalie în cadrul cauzei penale, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei penale și Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, instanța va prezenta Curții Constituționale sesizările depuse, iar ca urmare va fi admisă.

În conformitate cu art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se ridică excepția de neconstituționalitate depusă de apărătorul inculpatului Dermenji Anatolie, avocatul Dandăș Veaceslav și apărătorul inculpatului Armanu Pavel, avocat Ciudin Vitalie, pentru controlul constituționalității art.34 alin.(5) Cod de procedură penală.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizările depuse de apărătorul inculpatului Dermenji Anatolie, avocatul Dandăș Veaceslav și apărătorul inculpatului Armanu Pavel, avocat Ciudin Vitalie, pentru controlul constituționalității art.34 alin.(5) Cod de procedură penală.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac decât odată cu fondul cauzei.

**Președinte de ședință,
Judecător**

Inga Gorlenco